

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTI: DR. RÉVÉSZ IMRE. FŐMUNKATÁRS: DR. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Fény a karácsonyfán.

Kolossé 1: 11—13. „Örömmel adjatok hálákat az Atyának, ki alkalmasakká tett minket a szentek örökségében való részvételre a világosságban, aki megszabadított minket a sötétség hatalmából és átalvitt az Ő szerelmes Fiának országába.“

Valahogy úgy szeretnők, hogy karácsony estéjén ne világítson másféle fény sem a házunkban, sem azon kívül, csak a karácsonyfa apró lángjai. Valahogy ezen az estén csak ezeknek a lángocskáknak a fényében szeretnők szemlélni az egész életünket: azt is, ami már elmúlt belőle, azt is, ami még a hatalmunkban van belőle — legalább is látszólag — és azt is, amit még várunk és remélünk tőle, majdnem mindig balgán, de legtöbbször mégis igen állhatatosan.

Nem kívánunk más fényt látni ezen az egy estén, csak a karácsonyfa fényét: vajjon nem arról beszél-e öntudatlan gyermeki nyelven ez a lelkünk legmélyéről felszakadó homályos áhítozás, hogy igazában nincsen is más fény, csak ez az egy: a karácsony fénye? Nem Istennek és az Ő igéjének ad-e ilyenkor akarva-nemakarva igazat az emberi lélek, amidőn legalább ezzel az egy gyermek vágyakozásával elismeri, hogy csak egyféle fény az, ami élet, valóság és erő és hogy ehhez az egy fényhez, a karácsony fényéhez képest, minden más világosság, amely a lelket körülveszi, csak a sötétség kisebb-nagyobb foka, amellyel az ember csak addig büszkélkedhetik, amíg az egyetlen igazi világosságot meg nem ismerte és ebben a világosságban meg nem látta önmagát, dolgait és egész világát a maga igaz valója szerint?

Az egyik legkitünőbb magyar néprajztudósunk csak legújabbán mutatott rá arra, hogy a karácsonyfa eredetét a középkori népiesség vallásos bibliai színjátékokig, az úgynevezett mysteriumokig lehet visszanyomozni. Ezekben a mysteriumokban ugyanis nemcsak az evangéliumi történeteket adták elő — köztük természetesen elsősorban a bethlehemi éjszakát —, hanem az ezek megértéséhez szükséges ószövet-

ségi eseményeket is, legkivált a paradicsomi bűnbeesés történetét. Ennek az előadásához pedig egy kis zöldlombos vagy túlevelű fácska volt az egyik legfőbb kellék, a tudás fájának a jelképezésére: ezen lógott a tiltott gyümölcs, egy megaranyozott alma és erre csavarodott rá a kísértő, egy rongyból, vagy papirosból készített kígyó képében, amelyet később, hogy a gyermekek ne féljenek tőle, átformáltak színes, csillogó papírlánccá. Az így feldíszített fácskát aztán esténként kivilágították, annak jeléül, hogy a bűnbeesés átkának sötétségét megtörte a világ Világossága, aki a kígyó fejére reáta- posott és a tudás keserű gyümölcsétől megmérgezett emberi fajt meggyógyította az Élet fájának édes gyümölcsével, amelyet erőszakkal magukhoz ragadni nem lehet, de amelyet az Úr ingyen s a maga jószántából ad azoknak, akik szent Fiáért öröktől fogva könyörül.

Tehát ime csakugyan: a karácsonyfa fénye még ennek a bájosan gyermetes ősi szokásnak eredeti történeti értelme és célzata szerint is, nem egyéb, mint alapigénknek kiabrázolója; örömujjongó hálaadás azért, hogy az Atya megszabadított minket a sötétség hatalmából és átalvitt az Ő szerelmes Fiának fényországába, a szenteknek, vagyis az Ő választottainak kegyelmi örökségébe.

Ez az örömujjongó hálaadás azonban csak akkor lehet a szívünkben s a szánkban őszinte, hogyha a maga teljes mélységében és üdvös zordonságában elismerjük annak a bibliai kijelentésnek igazságát is, amelyet Kálvin, éppen ezt az igét magyarázva, így fejez ki: „Isten színe előtt az egész világ, a maga minden kendőzött bölcsességével is, meg igazságosságával is, nem ítélteik egyébként, mint sötétségnek: mert a Krisztus királyságán kívül nincsen világosság.“

Mindenesetre nagyon kemény beszéd ez annak, aki el van ragadtatva a maga elméjének, a világi kultúrának és civilizációnak a fényességétől s nem győzi magasztalni azt a hatalmas haladást, amelyet csak a Krisztus születése óta is tett az emberi tudás és az ennek erejével való élet- és világformálás.

De karácsony estéjén még az ilyen ember

is jó, ha szívére teszi a kezét és kioltva minden más lángot a házában, belenéz a karácsonyfa tiszta és alázatos gyertyafényébe és úgy kérdezi meg magától: „vajjon mire mentem és vajjon mire fogok menni minden többi fényvel?”

Minden fény csak sötétség akkor, ha nem éltet. Ezért igazi fény a természet világában is csak egy van; az, amelyből a győzhetetlen élet, az örök megújulás, az ifjú tavaszok végtelen sora fakad: a Napé. Hozott-e már és hozhat-e valaha mesterséges fény tavaszt e világra? És adott-e már és adhat-e valaha embernek e földön halhatatlan életreményt, a halál arcával szemben diadalmas életbizonyosságot akár a tudomány, a filozófia, a művészet, akár a technika, akár bármiféle emberi álmódolás, képzelődés, erkölcsi, vagy másféle erőfeszítés mesterséges fénye? Ezek a fények vigasztalognak, biztatognak, csalogatnak, elkápráztatnak — de csak a sírgödörig vivő útunkban. Ott egyszerre kilobban mesterséges, kézzel csinált fényforrásuk. Éltetni a sír sötétjén túl is, csak a Krisztus napja tud: Istennek értünk testbeöltözött végtelen és örök szerelme, az Incarnatio kijelentett, dicső titka — a karácsonyi fény.

Minden fény csak sötétség akkor is, hogyha nem igaz valójukban mutatja nekünk az élő és élettelen dolgokat. Tudjuk, hogy minden mesterséges fény hazudik és torzít: a betegágy mellett senyvedő méces lángjában kísértette nő egy, a légvonattól meg-meglibbenő függöny; a bálterem és a színpad reflektorfénye ifjúságot kendőz petyhüdt, kifestett, hervadt vénhedő arcokra; a tábortűz lángja romantikus mesevilágnak hitethet el egy kopott kis udvart, egy

vigasztalan szerűt. A lelkek világában sincs az a mesterséges fény, amelyik ne hazudnék és ne torzítana. A tudomány határtalanoknak mondja, ember, a lehetőségeidet: pedig milyen hamar határt szab nekik egy hajszálerecske megpattanása az agyadban, egy csavarocská meglazulása büszke, égbetörő gépedben! A művészet szépnek hazudja az életedet és a világot, erkölcsi önérzeted született jóságnak és ártatlanságnak az emberi lelket: de menj ki csak az uccára és kérdezd meg az első valódi és az első álkoldust, azoktól és azokról majd megtudod, milyen szép az élet és a világ s milyen jó és milyen nemes születésétől fogva az ember!

Csak a karácsonyi fény, a Krisztus napfénye nem hazudik és nem torzít, csak ez mutat embert, világot a maguk igaz valójában. — Az embert elesettnek, romlottnak, önmagától a jóra képtelennek, akinek a Krisztuson kívül nincsen reménysége, de Őbenne valódi, teljes, romolthatatlan, hervadhatatlan, szeplőtelen a reménysége. A világot gonoszságban veszteglőnek és ítélet alatt állónak — és mégis az Isten dicsősége színterének, az Isten harca szent csata-terének, az Isten országa boldog előtornácának, sőt már a jelenben is a Krisztus rejtett, de sokszor mégis felségesen nyilvánvaló regnumának.

És az már csak egészen természetes, hogy ez a karácsonyi fény, amely egyedül tudja a maga igaz valójában megmutatni azt, ami van, egyúttal egyedül utat is tud mutatni a felé, ami lesz, aminek lennie kell, ami felé mi megyünk és aminek mihozzánk el kell jönie. Semmiféle mesterséges fény nem jó útmutató, mert előbb-utóbb valamennyi felmondja a szolgálatot: sugara végét ér, körét elnyeli a sötétség, forrása

TÁRCA

„Más.”

Ma is jól emlékszem, hogy amikor Ittebén lelkészi állásomat elfoglaltam, pár nap múlva magamhoz vettem a templom kulcsát s felmentem a toronyba.

Legalább — gondoltam magamban — márdátávlatból megtekintem a környéket.

A torony első ablaka a torony előtti oszlopcsarnok tetejére nyílt.

Tehát mindjárt az első ablakot kinyitottam s kimentem az oszlopcsarnok tetejére.

S amint gyönyörködtem a bégamenti rónaság panorámájában, azt vettem észre, hogy az ablakmélyedésben verébfészkek vannak.

Természetesen, megfeledkezve arról, hogy immáron a falu papja vagyok, belenyúltam az egyik fészekbe.

A község előljárósága, a bírák, esküdtek éppen ebben a pillanatban ballagtak a torony alatt.

Felnéz a bíró s aztán így szól: Ni, a tiszteletes úr a toronyban van!

De már Patai Péter esküdt uram nem állhatta meg hangosabb szó nélkül a dolgot, felkiáltott hozzám: Verebészik, Nagytiszteletű úr!?

Erre szelíd hangon leköszöntem a magasságból. S aztán az ablakot betéve, lementem a toronyból. Emlékszem jól, hogy a torony lépcsőjén bizonyos piruló ábrázattal tűnődtem azon, hogy vajjon mi módon jön egymáshoz ez a pár szó, fogalom: Verebészik, Nagytiszteletű úr?!

Őszintén írhatom, miszerint ennek az egyszerű, falusi kálvinista esküdtnek eme kifejezését sohasem felejttem el. Sok bajtól, kellemtelenségtől, nyomorúságtól mentett meg már az élet utain Patai esküdt uram ezen kérdése.

Hej, be' sokszor, amikor palásthöz nem illő dolgokra, cselekedetekre próbált rávenni a világ, az élet, az emberek, be' sokszor a fülemben csendült már: Verebészik, Nagytiszteletű úr?!

...Más!

*

Nem régen egy cirkuszban láttam a következő mutatványt: Egy asztalt helyeztek el a porondon. Az asztalon hanyatfeküdt egy artista.

kiég. Mit ér az Óceán közepén viharral és sötét-séggel viaskodó hajónak a newyorki öböl gigantikus szabadságszobrának óriás fényoszlopa? Hányszor elmerülhet, amíg eljutna sugárkörébe! És mit mondhat ennek a hajótörött emberiségnek a végecélről és annak bizonyosságáról minden kultúrának és minden civilizációnak egyesített mesterséges világossága? Merül el vele együtt, mint a léket kapott büszke óceánjáró hajóval együtt annak minden dynamója és minden reflektora. Tegye össze minden tudós a maga tudományát, minden költő, művész és bölcselő a maga fantáziáját és a gyakorlati élet mesterei a maguk minden kifinomult valóság-érzékét és úgy próbáljanak feleletet adni csak arra az egy, lelkünket szaggató kérdésre: hol van, ha ugyan egyáltalán van, kivezető út a földgömb népeinek s ezek közt is különösen a mi árva kis hazánknak és népünknek ebből a mostani képtelen gazdasági, erkölcsi, lelki válságából és hová vezet ez a kivezető út, ha van ilyen? Nem kapunk egyéb feleletet gyerekes dadogásnál, kapkodó, nevetséges találgatásnál, vagy ámitó szemfényvesztésnél.

A célt is és az utat is feléje csak a karácsonyi fény mutatja meg. Hová megyünk: romokon át, kétségbeeséseken át, borzalmakon át, ítélet árnyékában, kárhozát meredélyei szélén megyünk az Isten országába, amely, hogy mi mehelessünk feléje, maga jó felénk feltartoztatathatatlannal. Milyen úton megyünk: nem az emberi önerő útján, hanem a Krisztus királyságának útján, néki engedelmeskedve, vele naponként meghalva, drága vérével naponként gyógyuló sebekkel és foglyul vive trónja elé minden emberi gondolatot, az ő napjának hír-

Lábait a magasságba emelte. S aztán egy hordót tettek a talpára. Később a hordóra egy másik hordót. A két hordót aztán páratlan ügyességgel táncoltatni kezdte a magasságban.

Persze, a közönség a legnagyobb csendben nézte, bámulta ezt az érdekes mutatványt. Mig végre az artista a földre ejtette mindkét hordót. Leugrott az asztalról s a publikum előtt meghajította magát. Mi pedig annak rendje és módja szerint megtapsoltuk.

Ezen artista-mutatvány sokszor jut eszembe, amikor a saját egyházam számadásai-val foglalkozom.

Sokszor jut eszembe, hogy jó lenne már nekem is a „hordó-táncoltatás” mutatványát produkálni a nagy publikum előtt.

Annyi tény, hogy a mai gazdasági viszonyok szinte kényszerítik az embert holmi cirkuszba való mutatványok végzésére. Az adók, a járulékok nőnek, gyarapodnak, miként a lavina. A kultuszminiszterium 1 pengő 25 fillér helyett, 1 pengő 40 fillért számít az iskolafenntartó egyház terhére. A földbérleteknél beállítja a mindenható állam a bolettát, az egyházi birtokok terhére. Az előre nem látható kiadások összege

mondójává téve minden, minden emberi fényforrást. Mert a Krisztus királyságán kívül nincsen világosság.

Ó lásd meg ezt a világosságot, sötétségben ülő népem. Kik a halál árnyékában ültök, ragyogjon fel ez a fény fölöttetek: édes, tiszta, gyermeki és angyali fény e világ szomorú, cifra, hazug, gyökértelen karácsonyfáján! **R. I.**

A debreceni ősi kollégium takarékpénztárának megalapozása.

Írta: Dr. Tóth Lajos egyetemi tanár, egyházkerületi tanácsbíró.

Megnehezedett az idők járása felettünk. Szörnyű gazdasági válság szánt végig az egész világon. Ennek a gazdasági válságnak a súlyát különösen érzik a mi kálvinista intézményeink: egyházaink, egyházmegeink, egyházkerületeink. Érzik a debreceni ősi kollégium is. Jól tudjuk, hogy az állami segítség emelésére nem számíthatunk, sőt a már meglevő segedelem leszállítása is bekövetkezhet, minthogy az állam is igen nehéz helyzetben van. Nem számíthatunk a társadalom támogatására sem. Legalább jelentősebb támogatásra innen sem számíthatunk, hiszen a társadalom is szegény. Úgy-hogy meglevő csekélyke vagyoni erőinket kell helyesen beszervezni, ha élni akarunk, ha nem akarunk a nagy gazdasági világválságban elpusztulni.

Ezek a gondolatok vezették a tiszántúli egyházkerület őszi közgyűlését, amikor kimondotta, hogy az egyházi és kollégiumi pénzek kezelésére és az egyházi és kollégiumi hitel-

is egyre növekedik. S ugyanekkor a bevétel apad minden téren.

Szóval artista mutatványokra leszünk itt kényszerítve lassanként mindnyájan. A bevétel csak kamat lesz rövidesen a legtöbb háztartásban. Kamata egy-egy, talán soha vissza nem fizethető adósságnak. Aminthogy kamat ma már jórészt az egész bevétel sok egyházunknál, községünknel, városunknál. Sőt, sőt! itten ottan a legmagasabb testületeknél is...

Hát nem jól van ez így, szerelmetes atyánkfiai, sehogysem! Én legalább úgy vettem észre, hogy a mi artistánk nem sokáig bírta a hordók táncoltatását. Leugrott az asztalról hamarosan. S amíg mi tapsoltunk, nagyokat nyögött és lihegett módfelett.

Hagyjunk hát fel a gazdálkodás terén ama bizonyos artista-mutatványokkal. Gondoljunk meg, hogy a népek, nemzetek Istene ezért a gazdálkodásért mindnyájunkat számadásra von.

... Más!

*

Második éve már, hogy itt mellettünk, a szomszédos Balsa községben, épül a Tisza hídja.

igények kielégítésére *pénzintézetet létesít*. Kettős célja lesz íme ennek a pénzintézetnek; az egyik célja: kezelni az egyházi és kollégiumi pénzeket, mégpedig feltétlenül biztos helyen és az eddiginél magasabb kamattal; a másik célja: kielégíteni az egyházi és kollégiumi hitel-igényeket, mégpedig az eddiginél alacsonyabb kamattal. Mindnyájunknak remélnünk kell, hogy a mai rendkívül súlyos gazdasági válság csökken és később megszűnik, mikor is a templomokat, paplakokat, iskolákat reparáltatni kell, itt-ott újakat is kell építeni. Mindenki tudja, hogy mit jelent az, ha ezekre a célokra néhány százalékkal olcsóbban kapjuk a pénzt, mint ahogy mások kapják. Mindenki tudja, hogy ez azt jelenti, hogy így az adóteher csökken. Mindenki tudja, azt is, hogy mit jelent az, ha ennek a pénzintézetnek az évi jövedelméből megfelelő összeg az ősi kollégiumnak a javára évenként biztosítható lesz.

Egyházkerületünk úgy gondolta a megoldást, hogy valamely már fennálló tőkeerős pénzintézetbe kapcsolódik be. A kiküldött bizottság a tárgyalásokat elsősorban Debrecen városának a pénzintézetével vette fel. Az ősi kollégium ugyanis Debrecen városával századok óta szoros belső kapcsolatban van, századok óta élvezzi a város anyagi támogatását. Úgy, hogy minden reménységünk meglehet arra nézve, hogy ez a kapcsolódás is kedvező eredményekkel fog járni, éppenúgy, mint ahogy kedvező eredményekkel járt a városi nyomdával való kapcsolódás is. De azért tárgyaink fog a kiküldött bizottság más debreceni pénzintézetekkel is és az egyházakra és a kollégiumra legelőnyösebb megoldást fogja választani. Még

arra is gondolt az egyházkerület, hogy szükség esetén önálló pénzintézetet létesít. Ám minden reménység meglehet arra, hogy ez utóbbi megoldásra nem kerül a sor. Az egyházkerület határozata alapján a püspök úr és a főgondnok úr (a kiküldött bizottság által megállapított szöveggel) felhívták az egyházakat, az egyházmegyéket és az iskolákat, hogy ennek a takarékpénztárnak a létesítésében anyagi erejükhöz mérten vegyenek részt. A felhívó leveleket minden egyház megye, minden iskola a napokban megkapja. Ebben a felhívásban a legjelentősebb mindjárt az első kérdőpont, mely így szól: „*milyen összeg áll rendelkezésre a részvények jegyzéséhez?*” Maga a felhívás kiemeli, hogy egyházunknak igen nagy érdekei kívánják a takarékpénztár létesítését, éppen ezért a püspök úr és a főgondnok úr nyomtatékosan felhívják az egyházakat, hogy a részvényjegyzéshez az e célra rendelkezésre álló teljes összeget pontosan jelentsék be. A jegyzett összegnek csak az egyharmadát kell a jegyzéskor befizetni, a többit el lehet osztani több esztendőre. Minél több lesz a részvényjegyzés: annál olcsóbban adhatja a pénzintézet a kölcsönöket és annál többet fizethet a betétek után és a részvények után. De igen jelentősek a többi kérdések is: tudni kell az alapításkor, hogy milyen összeg lesz a pénzintézetben betéti könyvön elhelyezhető, mert minél magasabb lesz a betétek összege, annál virágzóbb lesz a pénzintézet s annál jobban tud segíteni az egyházakon. Tudni kell továbbá azt is, hogy körülbelül mennyi kölcsönre lesz szüksége az egyházaknak öt éven belül, hogy a pénzintézet erre előkészülhessen.

Sokszor átrándulok Balsára s nézegetem az épülő hidat.

Valahányszor ott szemlélődöm a hid lábai alatt s látom a hid óriási ívezetét a nagy magasságban, mindig az a képzet jut eszembe, hogy a hid az emberi ész és erő küzdelmét jelképezi a természet romboló hatalmával szemben.

Amikor aztán távozóban vagyok a hidtől, mindig eszembe jut, hogy kár az ilyesmin még csak tünődni is. Hiszen ez természetes dolog.

Minden nagyobb méretű technikai eszköz, alkotás; híd, ház, épület stb. arra van hivatva, hogy dacoljon a természet ősi, vad erőivel. Ez a célja a lelki munkának is. Ősi romboló erő mindnyájunk lelkében ama temérdek bűn, amit hiúság, önzés, érzékiség, irigység, bosszúállás stb. kifejezésekkel szoktunk megjelölni.

A lelki kultúra semmi egyebet nem akar, mint ezeknek az ősi, romboló vad erőknek, bűnös hajlamoknak leküzdését, megfékezését.

Korunk óriási betegsége éppen az a szomorú állapot, miszerint a technika, a materiális kultúra a legnagyobb lépésekkel halad előre. De ugyanakkor a lelki munka terén hatal-

mas dekadenciát találunk, csaknem minden vonalon.

Egyházi, vallási téren inkább szeretjük ma a külső mázt, mint a belső tartalmat. Néhai jó b. e. Szeremlei Sámuel szavaival élve: A diónak csak a héjján rágódunk. S azt alig vesszük észre, hogy a tartalom lassanként eltűnik a dióhéjból.

Az Edisonoknak, a Marconiknak nincsenek igazi riválisaik a lelki munka terén. A puritán embereket nem szeretjük. Félünk tőlük valósággal.

Korunk emlékeit jórészt vaskos jegyzőkönyvek, pótló utasítások s más egyéb kevésbé olvasott könyvek, füzetek fogják hirdetni a késő utódok előtt.

Holott okosabb dolog lenne, ha azt a temérdek nyomdafestéket arra használnók fel, hogy azokkal a bűnök légióit irtogassuk fent és lent a magyar szívek rejtekéből.

Nekem legalább erről beszél néhanapján a balsai híd, a tiszaparti füzesek táján.

*

A viszontolvasásra!

Baráth Imre.

Tudni kell még a pénzügyintézet alapításakor azt is, hogy mennyi a földje, hogy mennyi a háza az egyháznak, hogy mennyi a kölcsönadott pénze, mennyi az adóssága, hogy mennyi az egyházi adó. Csak ha mindezeket tudjuk, lehet biztos alapokra fektetni az új pénzügyintézetet.

Azok az adatok, amelyek majd beérkeznek, *csupán tájékoztatók és nem kötelezők*. Arra valók ezek az adatok, hogy a takarékoság ügyében a bizottság tovább tárgyalhasson, hogy az új takarékpénztárt jól megalapozhassa és így az egyházak és az iskolák terhein minél inkább tudjon segíteni. Nehogy akárki is arra gondoljon, hogy ezek az adatok az adózással bármi összefüggésben vannak, nehogy akárki is ezek kapcsán adóemelésre gondoljon: ellenkezőleg *a gyülekezet adóterheinek a csökkentését célozzuk éppen a takarékpénztár létesítésével.*

Mindezekhez a kérdésekhez minden egyház nyomtatott blankettákat kap, melyek pontosan kitöltendőek és 1931 január hó 15-ig az esperesi hivatalhoz beküldendőek. A nem pontosan kitöltött blankettákat az esperes úr visszaküldi kijavítás végett.

A takarékpénztár működésében, működésének az ellenőrzésében az egyházkerületnek, a kollégiumnak és az egyháznak a részvétele természetesen biztosítandó lesz.

Minden egyház lelkészének hivatása leendő a pénzügyintézetet támogatni, üzletkörébe a pénzügyintézetnek gyülekezetéből minél többeket bevonnai, minek ellenében természetesen megfelelő részesedésre számíthat.

Aki bizalmatlan ezzel az új takarékpénztárral szemben, aki nem jegyzi azt az összeget a részvényekre, amit pedig jegyezni módjában állana, az nemcsak saját egyházának árt, hanem árt a többi egyháznak is, árt az ősi kollégiumnak is, mert ennek a pénzügyintézetnek a hasznáiban az ősi kollégiumnak is részesednie kell, mert hiszen a pénzügyintézet létesítésének a célja ez: segíteni a szegény egyházakon, segíteni az ősi kollégiumon, továbbá megfelelő hasznot biztosítani a részvényekbe fektetett pénzek és a betétbe elhelyezett pénzek után, ezzel erősíteni az egyházakat, mert ezeket az igen nehéz idők csak úgy tudjuk átélni, egyházi és iskolai céljainkat csak úgy tudjuk megvalósítani, ha ezekhez anyagi eszközeink is vannak, anyagi eszközök hiányában hiába minden szép törekvés: az eredmény elmarad.

Szörnyű felelősséget vállal magára, aki ilyenkor félreáll. A magyar kálvini egyház látott már nehezebb időköt is. Mindig megtalálta a nehézségek legyőzéséhez az eszközöket. Bizonyára meg fogja találni most is és bizonyára olyan elsőrangú tényezője lesz nemzeti életünknek a jövőben, mint volt a múltban, mikor pedig — ezt senki kétségbe nem vonhatja — a magyar alkotmányt, a magyar szabadságot lelkével, ha kellett, vérével oltalmazta.

Az Országos Református Lelkészegyesület Polgárdiban 1930 szeptember 18-án tartott közgyűlésének határozata

a kollégiumi anyakönyvtár állami kezelésbe adása tárgyában:

10. szám. A debreceni kollégiumi könyvtárnak állami kezelésbe adása tárgyában elfogadja közgyűlésünk Dr. Kovács J. István budapesti theol. tanár következő határozati javaslatát:

A debreceni kollégium, amely a Helv. Vallástételt tartó magyarországi ekkleziák és jöltevők adakozásából épült, s gyarapította a századok folyamán lelki és földi értékeit, az egész magyar kálvinistaság közös kincsét képezi. Ezért a szervesen hozzátartozó híres „nagykönyvtárnak” az állam kezelésébe való átadása kérdéséhez joggal szól hozzá a magyar református lelképásztorok kara is. Az ORLE 1930. évi közgyűlésén összegyűlt lelkészek szavai annak a nézetüknek adnak kifejezést, hogy a mai küzdelmes időkben multhatatlanul szükségesnek tartják a magyar református egyház történelmi múzeumának megalkotását s annak elhelyezésére a debreceni kollégiumot tartják a legalkalmasabbnak. A múzeumnak egyik legértékesebb részét alkotná a nagy könyvtár unikumai és a magyar evangéliumi egyházak történelmi becsü irodalmi emlékeinek szakszerű gyűjteménye. A nagy könyvtárnak ezeket a kincseit semmi körülmények között sem tartják átadhatónak az állam kezelésébe.

Ez a határozat — amelyet szóról szóra és betűről betűre veszünk át a Lelkészegyesület december 13-i számából, ahol ez alkalommal bocsáttatott *legelőször* közre — minden ellenkező híreszteléssel, találgatással és kommentálással szemben világosan és félreérthetetlenül mutatja, hogy az ORLE közgyűlése *nem hozott a nagykönyvtár állami kezelésbe adását egyetemleges és elvileg elítélő határozatot*. Csak egy fontos részletkérdésre nézve nyilatkoztatta véleményét s ez a részletkérdés a tárgyalások rendén bizonyára mindkét fél részéről különös figyelemben fog részesülni.

R. I.

Minden egyházi okmányra, iratra, levélre ragasszunk árvabélyeget!

KÖZÉLET

„Nyomoruságunk igazi okáról.”

(Népművelési előadás 1930 dec. 5.)

Igen tisztelt Közönség!... Őszinte szeretettel üdvözlöm mindnyájukat. Azt hiszem mindenki előtt világos, hogy ezeknek az ú. n. népművelési előadásoknak rendkívül nagy jelen-

tőségük van. Indokul elég legyen a történelemnek azt a világos tanítását felhozni, amit a Szentírás így fejez ki (Hóseás 4 : 14) : „az értelmetlen nép elbukik“... Lehetnek azonban e falu lakói között is sokan olyanok, akik a népművelés szükségességét csak a gyerekekre, vagy legfeljebb az ifjúságra vonatkozólag ismerik el. Igaz, hogy ugyanezek roppant nagy következetességgel sűrűn el szokták emlegetni azt a közmondást, hogy „a jó pap holtig tanul“. Mérhetetlen nagy tévedésben van az ilyen ember. A régi világban is nehezen lehetett megélni azzal a kevés tudással, amit valaki az iskolában szerzett, a mai élet-halál harcban meg éppen nem boldogulhat a tudatlan ember. A legmelegebben ajánlom azért mindenkinek figyelmébe ezeket az előadásokat, amelyeket e télen fogunk tartani. Jöjjenek el meghallgatásukra minél többen s amit itt hallani fognak, majd értékesítsék az életben.

Ami ezt a mai estét illeti, szeretnék arról a nagy válságról szólni, amely napjainkban megrázza a világot. És itt nem a rendkívül súlyos gazdasági helyzetre gondolok, hanem a végzetes lelki vakságra. Az ember ugyan mindig hajlandó volt arra, hogy csak azért éljen, amit lát, csak annak megszerzésére törekedjék, azért áldozzon, amit meg tud fogni, hogy arra a kérdésre : miért élünk, földhöz ragadt, szűklátkörű feleletet adjon. De manapság, míg egyfelől mindjobban szaporodik azoknak a száma, akik az életet Istentől vett megbízásnak, tehát küldetésnek tartják, amelyről egyszer számot fognak adni, addig másfelől a legfélekevesztettebb emberi indulatokat látjuk garázdálkodni mindenfelé. Az emberek elfeledkeztek arról, hogy őket Isten teremtette, hogy a bünbeesés folytán egyetlen ember sem tiszta és tökéletes, hogy a váltság munkáját Jézus, Istennek szent Fia végezte el érettük, hogy van lelkiismeretük s lesz utolsó ítélet, hogy a mindenható, mindenütt jelenvaló, mindentudó Isten él. Hogyne lett volna csábító dolog mindezeknek az elfelejtése, hiszen így az ember gögje az egekig nőhetett, hiszen így magát tökéletesnek tarthatta, akinek nincs szüksége Megváltóra, hiszen így a bünös elnevezést csak a tettenért és elítélt emberekre vélte alkalmazhatónak. Isten létezését talán még nagy kegyesen elismerte, de arról, hogy a mindenkiben teljes bizonyossággal megszólaló lelkiismeret szavában Isten figyelmeztetését lássa, nem akart tudni. Az utolsó ítéletet meg egyenesen dajkamesének minősítette. És így, hogy az ember függetlenítette magát Istentől, kidobta maga alól az erkölcsi talajt és lett egy testiségben tobzódó, csak az anyagiakkal törődő földi lény. S milyen a világ, amelyben ilyen az ember? Ha szét nézünk a világban, azt látjuk, hogy az emberek és nemzetek egymás iránti gyűlölete magas lánggal lobog, hogy a szeretet inkább a szájon, mint a szívben él, hogy alázatosság helyett a ennhéjazás, szerénység helyett a kérkedés,

tisztaság helyett a fertelmesség, a becsületes munka helyett a könnyű pénzszerzés lett „erénnyé“. Az igazságot porba tiporják, erre elég példa az átkozott trianoni békediktátum. Sok helyen csak gépeknek tekintik az embereket s nem törődnek azzal, hogy azokban is érző, vérző szív lakik...

Embertestvéreim! Ha a kenyérből sem tudtok eleget enni, ha szerény, tisztességes ruházatra sincs pénzetek, ha kora tavasztól késő őszig tartó nehéz munka után sem tudtok annyira menni, hogy legalább télen gond nélkül legyen az életetek — ne az Istent, mégcsak ne is az embert, hanem a bűnt, a Sátánt, ezt a testi formában nem látható, de mégis élő valóságot tegyétek felelőssé s ha idáig eljutottatok, lényegesen közelebb van hozzátok a szabadság. Mert az emberi szívért két hatalom harcol. Az egyik, az utoljára feltétlenül győzedelmes Krisztus, a másik a Sátán. Aszerint, hogy egy-egy időszakban melyik tud több katonát kiállítani a frontra, alakul a világ képe. Ha a bűnt tesszük oda minden rossz okozójának, egyszerre mindnyájan frontharcosok leszünk, mert a bűn ellen a harcot elsősorban magunkban kell megkezdeni...

Igen tisztelt Közönség! Lehetnek önök között olyanok, akik az én beszédekről azt fogják legalább is gondolni, hogy „kemény beszéd ez!“ Ezeknek csak egyet válaszolhatok. Életem két adottságát abban láttam meg, hogy keresztyén és magyar vagyok. Szeretem az Istent s azt, akiről neveztetem, a Krisztust s szeretem a fajomat is. Látom a nagy harcot, amely Krisztus és a Sátán között napjainkban oly rendkívül nagy erővel folyik. Nem maradok veszteg. Nyíltan odaállok Isten ügye mellé. Látom azonban azt a halálos veszedelmet is, amely e népet lelki vaksága miatt fenyegeti. Minden alkalmat megragadok azért, hogy oda kiáltsam neki: Fordulj vissza, térj meg Istenhez, ez az út a végleges pusztulásba visz.

A várásnak ezekben a napjaiban, amelyet adventnek vagyis az eljövétel idejének neveznek a keresztyének, embertestvéreim! érzitek-e, milyen szent titkokat hord méhében az idő? Évezredekkel ezelőtt ilyen időtájban született a Krisztus s születésnapján csoda történt. Megnyílt az ég s a nyájaikat őrző pásztorokhoz angyali ének szólott: „Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek és a földön békesség és az emberekhez jóakarát.“ Lukács 2 : 14.

Adná a kegyelmes Isten, hogy mind több magyar élet célja ez legyen : „Dicsőség magasságban az Istennek, Békesség légyen földön embereknek, És jóakarát mindenféle népnek és nemzetségnek.“ **Dr. Kiss Barnabás.**

Akiktől legtöbbet elvett az Úr — az árváktól : apát, anyát — adjuk nekik a legkevesebbet : pár fillért. Vegyünk árvabélyeget!

KÜLÖNFÉLÉK

OLVASÓINKNAK és minden többi kedves református atyánkfiainak szeretettel és tisztelettel kívánunk benső, szent örömökben gazdag karácsonyi ünneplést.

Küszöbön az új liturgia életbeléptetése. Az Országos Zsinat 550—1929. számú határozata alapján az 1931. évi január hó 1-én kötelezően életbeléptetendő új *Istentiszteleti Rendtartás* kinyomatása befejeződött s bekötése folyamatban van. Az Istentiszteleti Rendtartást, mint a Paróchiális Könyvtár XVI. kötetét még az 1930. évi december hó folyamán meg fogja kapni minden református lelkészi hivatal. Az Istentiszteleti Rendtartás életbeléptetésének módozataira vonatkozóan a négy püspökből álló konventi bizottság körlevelet, illetőleg végrehajtási utasítást intézett a lelkészekhez. E körlevelet az Egyetemes Konvent 4444—1930. sz. a. a napokban postára adta. Aki a körlevelet a f. évi december hó 15-ig, magát az új Istentiszteleti Rendtartást pedig a f. évi december hó végéig nem kapja meg, jelentse azt a Református Egyetemes Konvent központi irodájának (Budapest, VII., Abonyi ucca 21. szám).

Gyülekezeti munka Földesen. Az őszi idő beálltával, amikor falun megszűnik a mezei munka, az egyház ismét hozzá foghat nagyjelentőségű lelki munkájához. A földesi református egyház is és ennek vezetősége, az ifjúsági és leányegyesületekkel karöltve, újra megkezdte egyházépítő belmissziói munkáját. Minden héten tart vallásos estéket, amelyeken Kiss Sándor református lelkész, Nagy István és Papp Imre református tanítók szerepelnek vallásos és egyházunkat érintő ismeretterjesztő előadásokkal, közreműködnek még az ifjúsági és leányegyesületi tagok vallásos és hazafias szavalataikkal. Az ifjúsági és leányegyesület, amely minden héten összejön az egyház tanácstermében biblia-tanulmányozásra és lelki művelődésre, szép vallásos és hazafias műsoros előadásokat is rendez a szegények és árvák segélyezésére. Vasárnap (nov. 23-án) volt az első műsoros előadás, amelyen Ványi Lajos, Antós József, Tóth Albert, Karacs Zsigmond, Meggyesi Ferenc, Pércsi Imre ifjúsági-, Lengyel Irénke, Karácsony Lidia, Joó Mária, Bíró Eszter, Szűcs Erzsébet és Szűcs Róza leányegyesületi tagok szerepeltek, hatásosan adva elő darabjaikat. Úgy a vallásos estéken, mint a műsoros előadásokon 300—400-ig vannak a hallgatók. Adja Isten, hogy e lelki munka hatása meg is lássék a földesi egyház híveinek az életén és cselekedetein!

Követendő példa. A dévaványai egyházban — gyülekezeti terem hiányában — szükségessé vált a templomnak villanyvilágítással való felszerelése, hogy a hívek a téli estéken evangélicizációs istentiszteleteken résztvehessenek. — Buzgó szívek áldozatkészségéből valóra is vált

a terv. Nagyobb adományokat ajánlottak fel: Gyűjtő Lajos és neje 600 P, özv. Balogh Sándorné 200 P, özv. Makai Zádorné 50 P, Kisebb adományokból mintegy 300 P gyűlt össze. Isten gazdag kegyelméből áldja meg a jókedvű adakozókat, példájuk buzdítson másokat is egyházunk iránti áldozatkészségre. Az első esti istentisztelet december 21-én lesz az alkalmi ének-kar közreműködésével.

Felnöttek konfirmálása. A dévaványai egyházban a más vallásból áttértek és az eddig még nem konfirmált felnöttek részére konfirmációi tanítás kezdődött. Összesen 240 férfi és nő jelentkezett 15-től 75 éves korig, akik nagy buzgósággal készülnek a tavasszal megtartandó ünnepélyes fogadástartásra.

Kik pályáztak a debreceni megüresedett lelkészi állásra? F. Varga Lajos esperes elnökle alatt a jelölő bizottság december hó 16-án bírálta felül a pályázati kérvényeket. Mindössze hatan adták be pályázatukat: Papp Imre debreceni vallásosító lelkész, Siposs Imre, a központi lelkészi hivatal vezetője, Nagy István városi missziói lelkész, dr. Filep Gusztáv taktaszadai, Peleskey Sándor nagydobosi lelkészek és Benkő Victor tiszaföldvári vallásosító lelkész. A jelölőbizottság mind a hat pályázót választhatónak minősítette, a választás időpontjául pedig 1931 január 14-ét tűzte ki. A szavazók — tekintettel a multkori fennakadásokra, melyek a küldöttségek elégtelen száma miatt keletkeztek — tíz szavazatszedő küldöttség előtt szavaznak.

Karácsonyi ajándék a Református Lelkész-özvegyek Szeretetházának. Mándy Sámuel, a felsőbaranyai egyházmegye gondnoka, híres baranyaszentlőrinci tehenészetéből jól tejlő, fiatal fajtehenet küldött karácsonyi ajándékkul a református lelkészözvegyek órszentmiklósi szeretetházának.

Elekcio a debreceni Kollégiumban. A debreceni kollégiumban az elekcio a karácsonyi szent ünnepekre december hó 16-án tartatott. Farkas Ignác szenior megnyitó beszéde után Mauks László krónikás olvasta fel igen ügyes, 600 sorból álló krónikáját. Éneklés után megkezdődött az eligálás, 213 legátus diák megy karácsonyra hirdetni az Igét. Minden theologusnak jutott legáció, sőt bölcsészek, jogászok, képezdészek és gimnázisták is kaptak. Vigyének szeretetet, találjanak jóakaratot s általuk is nagyobb legyen Isten dicsősége.

A Kossuthuecai templomban november hó 14-én lélekemelő vallásos ünnepély volt, melyen Görömbei Péter nagykallói lelkész, egyházkerületi tanácsbíró tartott előadást: „A protestantizmus és a jövő” címmel. A vallásos estélyen igen nagy sikerrel működött közre Tolnay Géza lórántházai orgonista-kántor, ki saját orgonakísérete mellett énekelt. Az estélyen imádkozott Baja Mihály lelkész és Madar Zoltán segédlelkész.

Pallagon a gazdasági akadémiai istentiszte-

letek december hó 14-én kezdődtek meg; az első istentiszteleten Csikesz Sándor egyetemi tanár hirdette az Igét.

Szerkesztői üzenetek.

Szombati imádságos társamnak forró köszönet, hűséges készsörítés. Utolsóelőtti mondata értelmében és az absolut diskrécio magától értődő megtartásával a leveléből mindazt, ami közérdekű, fel fogom használni.

TARTALOM: R. I.: Fény a karácsonyfán. — Tárcsa. — Tóth Lajos: A debreceni ősi kollégium takarékpénztárának megalapozása. — R. I.: Az Országos Református Lelkészegyesület Polgrádiban 1930 szeptember 18-án tartott közgyűlésének határozata. — Közélet: Kiss Barnabás: „Nyomorúságunk igaz okáról!” — Különlék. — Szerkesztői üzenetek.

Laptulajdonos: Dr. KUN BÉLA.

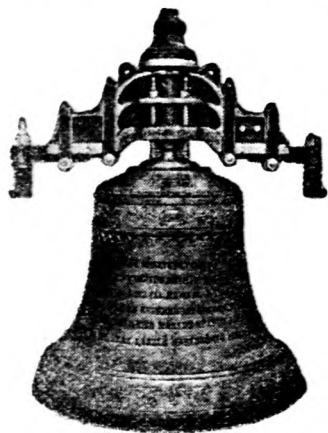
Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz.

A törökszentmiklósi református egyház részére készült 1770 kgr.-mos harang.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bődönők, dísznőölő-képek, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15-48.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli Református Egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1930-3007

Megjelent!

Megjelent!

A

Debreceni Képes Kalendárium

XXXI. évfolyama 1931. évre.

Kivonat a naptár tartalomjegyzékéből:

- Dr. Csűrös Ferenc: Beköszöntő az olvasóhoz.
Dr. Baltazár Dezső: Puritanizmus.
Dr. Szentpéteri Kun Béla: Gróf Degenfeld Pál.
Dr. Révész Imre: Szele György 1854-1930.
Dr. Tóth Lajos: Dr. Szentpéteri Kun Béla az egyetem rektora.
Zivuska Andor: Költeményei.
Boldisár Kálmán: Régi Debrecen.
Dr. Lencz Géza: Augusztinus.
Baja Mihály: Versek a debreceni Nagyerdőről.
Szalacsy Rácz Imre: A király sírja.
Gulyás Pál: Versek.
Dr. Veress István: A debreceni református tanítóképzőintézet 75 éves jubileuma.
Dr. Nagy Sándor: A határper.
Kardos Albert: Kazinczy és Debrecen.
S. Szabó József: A debreceni kollégium szelleme.
Dr. Csűrös Ferenc: Emlékezés Fazekas Mihályról.
Kesztyűsné Balogh Margit: Színán basa.
Zoltai Lajos: Debrecen város pöre a szoboszlói hajdúvitézekkel a Kösely-folyó felett.
Dr. Ecsedi István: A Jordán szent vizében fürödtem.
Dr. Kuthi Sándor: A városok kulturális szövetsége.
Mezei Béla: A kisfiúk cserkészete.

A Kalendárium címtára felöleli az összes köz- és magánintézményeket, nélkülözhetetlen minden ipari és kereskedelmi vállalat ügymenetében.

Tartalmazza az országos vásárok címjegyzékét. A vadászati és tilalomidő jegyzékét a különféle vadnemekre egész Magyarországon. Névnepok pontos kimutatását.

A Debreceni Képes Kalendárium XXXI-ik évfolyama ma a legolcsóbb naptár. Szerkesztőbizottsága a legismertebb debreceni előkelőségekből verbuválódik.

Ára: 80 fillér.

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedés Debrecen,

Ferencz József-út 26.